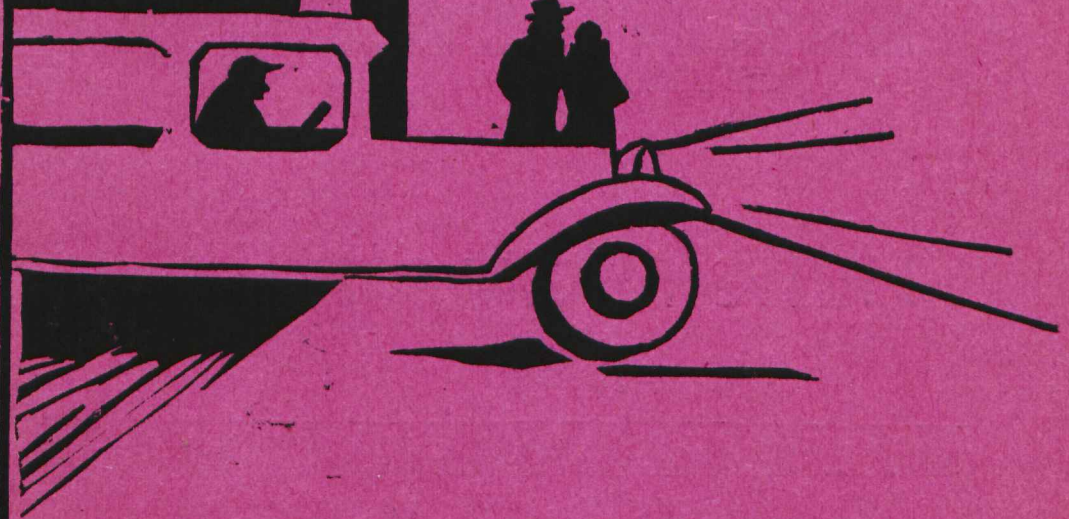


RESTO

2



**ETK
WEIN**



**KES MAITSEB
SEE KIIDAB**

MÚÚGÍL ÍGALPOOL

RESTO

Tallinna restoraanide, kohvikute
ja söögimajade teenijate üld-
ühingu häälekandja.

Jlhub üks kord kuus.

Tellimise hind:

1 aasta peale Kr. 2.50
1/2 " " " 1.35
1/4 " " " — 70

Üksik nr. 25 snt.

Toimetus ja talitus
Tallinn, Üus tän. 3.
Tel. 27-33.

№ 2.

Veebruar 1931.

I. aastakäik.

Parimaid paberosse:

MANON

20 tk. — 35 s.



BAAR

25 tk. — 35 s.



ORIENT

25 tk. — 25 s.



LIA

25 tk. — 25 s.

Tähelepanu!

Meie vabrikus puhastatakse tubakat
pneumaatilisel viisil tolmust ja teis-
test kahjulikkudest lisandustest.



Sf. 8079
A.-S.

„LAFERME“.

Verstapostil.

Milline asjaolu takistab edukat tegevust.

12. veebruaril 1927. a. registree-
riti Tallinna restoraanide, kohvi-
kute ja söögimajade teenijate üld-
ühingu põhikiri ja üldühing võis
sellega vormilikult alustada oma
tegevust.

Kuna praegu ühingu tegevusest
on möödunud täpselt neli aastat,
siis on küllalt põhjust käiguteel
ettetulnud verstaposti juures pea-
tuda, silmitseda tehtud töö peale
ja pilku heita tulevikku.

Kahtlemata peame praegu ühin-
gu senise tegevuse peale tagasi
vaadates tunnistama, et ei ole suu-
detud nende aastate jooksul kau-
geltki kõiki neid ülesandeid täita,

mis ühingu asutamise puhul üles
seati. Et seda ei ole seni suude-
tud, selle põhjuseks on olnud mit-
med kaaluvad asjaolud. Kuid
suuremaks ja mõjuvamaks põhju-
seks on ikkagi see, et mitte kõik
need, kes teenivad meie rohkear-
vulistes restoraanides, kohvikutes
ja võõrastemajades olgu kelneri-
tena, puhvetidaamidena või muude
teenijatena, ei ole endid seni veel
koondanud oma ühingu ümber
vaid katsuvad oma käe peal läbi
ajada ja sellega oma olukorda
parandada.

Et üksik olevus võitluses olemise
eest hävineb ja et ühenduses on

jõud, need igivanad tõe-terad on seni ümberlukkamatult püsima jäänud. Ainult ühe osa restoraanide, kohvikute ja söögimajade teenijate seas ei ole need tõe-terad seni veel väärilist tähelpanu suutnud leida ja ei ole neid meelitanud oma ühingu liikmeks astuma. Et aga ühing ainult siis suudab oma liikmete heakäekäigu tõstmiseks midagi olulist korda saata, kui kõik need, kes teatavas harus tegevuses on, viimase kui ühena ühingu ümber koonduvad, see vana tõde jääb ka edaspidi vääramatult püsima, ja kui restoraanide, kohvikute ja söögimajade teenijad

tahavad, et üldühing nende heakäekäigu tõstmiseks peaks midagi olulisemat korda saatma, siis astuvad nad kõik ühingu liikmeks.

Ühingu neljanda aastapäeva puhul jääb meil üle ainult soovida, et siis, kui kätte jõuab Tallinna restoraanide, kohvikute ja söögimajade teenijate üldühingu viies aastapäev, ei leiduks enam Tallinna restoraanides, kohvikutes ja söögimajades ainustki teenijat, kes ei oleks ühingu liige. Et see soov täituks, selleks rakendab praegune üldühingu juhatus kogu oma energia tööle.

J. K.

Tööpuuduse tont restoraaniteenijaid ähvardamas.

Restoraanide arv pealinnas ja maal vähenes.

Alganud 1931. aasta sunnib hulka restoraanide teenijaid musta murekoormaga vaatama tulevikku. Ja muretsemiseks on täiesti põhjust, sest tööpuuduse tont, mis aegajalt on restoraaniteenijaid ähvardanud, tõstab praegu täie teadmiselega pead, et tema ohvriks praegusel puhul jälle ligi 100 restoraaniteenijat ja kelnerit langevad.

Nagu teada, sulges üks suurematest pealinna restoraanidest — „Küba“ uue aastaga linnavolikogu otsuse põhjal ukсед je selle tagajärjel vabanesid tööst üle 60 inimese, kes seni „Kübas“ ametis olid.

Aga see ei ole veel kõik. Ka pealinna ümbruses — Harjumaal — on 1931. aastal n. n. „karske vool“ võimule pääsenud ja alkoholiliste jookide müügi õigusega restoraanide

arv, mis eelmisel aastal Harjumaal 6 peale tõusis, langes algava aastaga alla kolmeni, see tähendab, et tervelt 50 protsenti Harjumaal asuvatest restoraanidest on aasta vahetusel hingusele läinud!

Kolm restoraani, kellele käesolevaks aastaks Harjumaal tegutsemiseks enam luba ei antud, on Kongsli restoraan Rannamõisas, Kirsteini restoraan Kakumäel ja Kose jahimeeste seltsi alkoholiliste jookidega einelaud, milline juba möödunud suvel kohtu- ja sise- ministri otsusega suleti.

Kõigis nendes suletud ja suletavates asutustes leidsid tööd ja teenistust saja inimese ümber, kellel nüüd enam kuhugi ei ole minna, vaid kes on pandud püksirihma pingutama ning silmi tööbörsi poole

pöörama, et sealt kaudu endile ja perekondadele leivasuutäit ammutada. Raske ja maitsetu on aga see leib, mis tuleb tööhõrsi kaudu, kui seda sealt üldse tulebki.

Tööpuuduse vastu võitlemine restoraanide ja võõrastemajade teenijate seas on praegusel momendil väga eluline küsimus. Ei ole siin ju tegemist hariliku tööta tööliselega, kelle eest hoolitsevad hariduse- ja sotsiaalministerium ning tööhõrsid, vaid restoraanide, võõrastemajade ja söögimajade teenijad on eriliik töölisi, kes ei sobi

teiste harilikkude töölistega, ja siin peaks mõnesugune iselaadiline moodus leitama, kuidas tööpuuduse küsimust restoraaniteenijate seas lahendada.

Küsimus on selleks küllalt tähtis, et seda laiemalt maksaks kaaluda, ja selles mõttes avame oma veerud kõigile ametvendadele, kes tahavad tööpuuduse küsimuse lahendamisele asjalikkude sõnavõtmistega asuda.

Ootame teie seisukohtade väljendusi selles akuutses küsimuses.
Mitte ametivend.

Taskutäis allkirju.

N. Wooglaid.

Isand Vispel avas restoraani.

„Kust sa niipalju raha said?“
imestasid sõbrad. „Restoraani pidamiseks on vaja ju palju raha!“

Vispel muheles selle peale vaid naerda ja sõnas:

„Milline äri siis nüüdsel ajal tehakse rahaga?“

Sõbrad vahetasid pilke — nende mõte oli, et ju Vispel ikka mõne rikka hane kinni püüdis.

Vispel ka nagu oleks tabanud nende mõtteid ja muheles edasi:

„Kunst ei ole teha äri rahaga, vaja osata seda ilma rahata!“

Sõbrad tegid siis küll näo, nagu usuks Vispeli juttu, kuid ei uskunud. Nad arvasid ikka, et Vispelil kellegi teise kambamehe raha taga on, kuid tööpoolest ei olnud.

Vispelil olid vaid ruumid ja restoraani luba. Ta teadis, et viina- ja liköörivabrikud üksteise võidu toovad müüa kõiksorti viine, konjakid, likööre, veinivabrikud veine, ja et ka iga lihunik õnnelik on, kui uue tarvitaja leiab, Kes siis raha ette küsib, kui on võistlus — võta kaup ja müü, ära

võistleja oma võta, küllap pärast raha saab!

Muret ei teinud ka nõude muretsemine, kuigi neid saab vaid puhta raha eest. Eks kelneritele ole ju ka koht tähtis, ja ega muud, kui maksku sisse ilus kautsjon. Mitu kelnerit — ilus summakene koos ja Vispelil restoraan nii nagu vaja lahti, et lust näha.

*

Kelner Oblik oli olnud kaua haige. Perekond kitsikuses. Nüüd Vispeli restoraani avamisega tuli jälle võimalus töötada. Muret tegi vaid Vispell poolt nõutav suur kautsjon. Kuid Oblikut tunti kui äärmiselt korralikku inimest ja iga ametivend laenas veidi, nii et Oblik võis sisse maksta kautsjoni ja saada koha Vispeli restoraani.

Muidu oli Vispeli restoraanis kõik ajakohane, kuid seda silti, et teenimise eest kümme protsenti lisatakse arvele juure, ei lasknud ta üles panna.

„See on teil ju nii parem,“ rääkis ta kelneritele, „tuleb keegi, joob pudeli õlut — kolmkümmend

senti, tuleb protsent arvele juure lisada, saate kõigest kolmkümmend kolm senti, kõigest kolm senti joot- raha, aga, vaat', muidu viskab teile kümme!"

Iseendamisega oli tal aga sellega hoopis teine tagamõte. Teeb keegi viiekroonilise arve, peab maksma protsendina viiskümmend senti, seda on aga vast mõnel kahju välja anda, annab vaid kaks- küm- mend senti ja käib küllalt. Kol- mekümne sendi eest võib ta ju veel uue pudeli õlut osta ja selle toomise eest mitte jootraha enam makstagi, sest ta on juba kord maksnud. Ja mõni, kes üldse jootraha anda ei taha, ei tulegi siis sisse, ei istu lauda jooma.

Tuli siis tahes ehk tahtmata nii Oblikul, kui ka teistel kelneritel oma töötasu mõttes jääda armu- annisaaja seisukorda, et on õnn, kui annab keegi vääriliselt joot- raha ja kui ei anna, peab ka ra- hul olema. Aga poisi päevapalk ja „bruchi“ kulu tulevad ikkagi tasuda, saad sa siis ise nii, kuidas kellegil tuju.

Ei annagi võõras jootraha, lahke kumardusepead talle ikkagi tegema ja ütleva „tänan!“

*

Sisse astuvad kaks isandat.

„Noh, sõber Ritsik, kas istume lauda?“

„Olgu, vend Vähk, istume.“

„Ober!“

Ja Oblik tõttaa küsima, mida häärad soovivad.

Sõber Ritsik ja vend Vähk vaa- tavad veidi aega üksteise otsa, kumbki ei tea nagu mida tellida. Võib olla ka, et sõber Ritsikul ei ole raha ja loodab vend Vähi peale, vend Vähiga on aga täpselt sa- mane lugu. Kuid ega's kelner tohi küsida, kumbal teist seda raha on või kas teil üldse on. Tema aga

toogu ette, mis tellitakse, saagu siis pärast, mis saab.

„Mida siis tuua?“ küsib sõber Ritsik.

„Mul ükskõik!“ on vend Vähk nõus.

„Sajaline karafe?“

„Las' tulla!“

„Sajaline karafe ja mis suupis- teks?“ küsib Oblik.

„Ei tea, kas midagi külma?“ vaatav vend Vähi otsa sõber Ritsik.

„Ei tea, või midagi sooja?“ kõhkleb ka vend Vähk.

„Vast valite ise leti juures välja?“ annab kelner Oblik nõu.

„Mine, vali sa,“ käseb üks teist ja teine ajab vastu, et mine, vali sina. Puiklevad japuiklevad kuni viimaks lähevad mõlemad.

Kelner Oblik toob karafe ja va- litud suupiste lauale.

„Õlut lähaks ka vaja paar pu- delit?“ arwab sõber Ritsik.

„Igatahes!“ kinnitab vend Vähk. Tuuakse ka õlu.

Nüüd on asi sedapuhku korras. Kelner valab sisse ja nii pole siis ikka keegi ei sõber Ritsik ega vend Vähk see algaja. Juuakse ja võetakse suupistest peale. Ja kui paar pitsi pistetud, muutub tuju ülevaks, räägitakse, et, vaat' sina oled see tõsine sõber ja sina oled see õige vend.

Varsti ongi karafe ja õllepudelid tühjad.

„Veel oleks vaja?“ arwab sõber Ritsik.

„Mina arvan ka!“ vastab vend Vähk. „Sest ei saanud veel mitte kui midagi!“

„Tead, mis? Sa telli ja maksa täna, ma teen sul teinepäev tagasi.“

„Aga mitte ei saa! Mul pole sentigi kaasas. Ma mõtlesin, et sina ostad!“

„Mina? Mul pole ka raha kaasas. Ma mõtlesin, et sa maksad

välja ja ma annan sulle teinepäev ära.“

„Ei, tõsijutt, mul ei ole raha!“

„Ära tee nalja! Mul ka ei ole!“

„Mis siis saab?“

„Anname kelnerile allkirja. Teine päev saab kätte. Tulgu järele, ega's meie siis rahata mehed ole!“

„Tõsi neh! Ma kirjutan alla.“

„Ah, mis sa ennast kulutad! Ma võin ju täna ka välja teha, ma kirjutan alla. Oober!“

„Ei, mina teen siis täna välja! Oober!“

Kärmesti on kelner Oblik kohal.

„Korrake!“ käseb sõber Ritsik.

„Jah, just nii, nagu oli!“ kinnitab vend Vähk.

Kelner Oblik toob.

„Ja nüüd andke arve.“

Kelner Oblik võtab kokku:

„kaks karafet à 1 kroon, see on 2 krooni, kaks korda karbonad — 1 kroon kümme, neli õlut — 1 kroon 20, kokku neli krooni kolmkümmend.“

„Pange arve lauale!“

Kelner Oblik rebib bloknoodist lehe ja paneb lauale ning jääb ootama maksu.

„Võite minna!“ tähendab sõber Ritsik.

„Sott peab selge olema!“ kinnitab vend Vähk.

Kelner Oblik eemaldub, sest härrad ju hüüavad, kui nad maksma hakkavad. Vast tuleb ju seda ette, et klapiivad raha ja seda ei taheta teha kelneri silma all.

Sel silmapilgul tuleb sisse äri-mehe Suurmuhk.

„Ha! Härra Suurmuhk!“ hüüab sõber Ritsik.

„Kas tohime siia paluda?“ hüüab vend Vähk.

Suurmuhk viskab pilgu nende lauale ja nähes, et karafe on veel täis, tuleb. Ise muheleb naerda, et leidis head sõbrad.

Juuakse ja aetakse juttu. Kuni karafe tühi ja õlu läbi,

Siis sõnab sõber Ritsik:

„Noh, härra Suurmuhk tellib nüüd!“

„Jah, meie jõud on juba läbi!“ lisab juure vend Vähk.

Suurmuhk näeb laual arvet ja järeldab sellest, et see on makstud,

„Paar õlut võin lasta tulla“, räägib ta siis. „Tulin ühte pudelit jooma, ei võtnud kuigi palju raha kaasa, aga et teie siin olete, siis kaks pudelit õlut ikka saab, niipalju

Restoraan „Pandorin“

Tallinn, V. Tartu mnt. 25.

Kõnetr. 305-32

Uuel remonteeritud ja dekoreeritud saal

kunstnik hr. Matvejevi poolt.

Mängib 1-kl. orkester kella 7—12.

Tants selleks ehitatud uuel tantsupõrandal. Mugavad kabinetid.

Joogid parematest kodumaa ja välismaa vabrikutest. Köök parema koka Lakotski juhatusel. Teenimine korralik. Külastage kõik!

Pühapäeviti Five o'clock.

Austusega **uus ökonom.**

ikka vast raha leidub. . . Oober, kaks pudelit õlut!“

Kähku on kelner Oblik kahe õllega kohal,

Kui esimene neist tühi ja teine ka juba poolik, sõnab sõber Ritsik:

„Mul keevad kartulid üle, pean veidikese minema. . .“

„Mina kah!“ sõnab vend Vähk.

„Üks silmapilk!“ vabandavad mõlemad ja lähevad selle koha suunas, kus kuningas jala käib.

Kuid tagasi nad sealt enam ei tule.

Vaat', kui ilusasti välja saime!“ sõnab tänaval sõber Ritsik.

„Jah, las' see ihnusko! Suurmuhk maksab ja sülitab!“ naerab vend Vähk.

Suurmuhk ootab ja ootab ning kui sõber Ritsik ega vend Vähk tagasi ei tule, laob seitsekümmend senti lauale ja hüüab kelneri.

„Kas teised härrad läksid ära?“ küsib kelner Oblik.

„Jah!“ sõnab Suurmuhk.

Kelner Oblik võtab laualt arve: „Neli krooni kolmkümmend ja kaks õlut — neli krooni üheksakümmend senti.“

„Mis?“ inestab Suurmuhk.

„Neli krooni üheksakümmend senti on maksta!“ vastab kelner Oblik.

„Mina ei tea muud midagi, kui et tellisin kaks õlut!“ räägib Suurmuhk. „Muud ma tellinud ei ole ja muu eest ma ei maksa! Siin on teile seitsekümmend senti.“

Pole midagi parata! Suurmuhu käest enam nõuda ei või! Sõber Ritsik ja vend Vähk aga mängisid aumeest ja kadusid! . . .

Neli krooni kolmkümmend senti puhast kahju! Kas teenib kelner Oblik seda summat üldse täna enam jootrahadega tasa? Aga siis on veel maksta poisile, „bruch“, pere tahab kodus süüa! . . .

Mine võta veel kinni sõber Ritsiku ja vend Vähki käest need neli krooni kolmkümmend senti, kui nad tulevikus Vispeli restoraani enam nägugi ei näita, sest on siis teisi kõrtse vähe? Ja kuidas nõuad nendelt, kui pole allkirjagi! . . .

*

Sisse astub ärimees Klunkmann kellegi teise isandaga. Istuvad lauda.

Kelner Oblik on nende juures teenistusvalmis.

„Mul täna raha kaasas ei ole,“ räägib Klunkmann, „Tulete homme kella nelja viie vahel ärisse, saate kätte.“

„Kahjuks ma võlgu anda ei või!“ vabandab kelner Oblik.

„Ega ma siis ju suurt arvet teegi,“ seletab Klunkmann ärimehelise lausega, „ainult, ütleme, noh, kakskümmend krooni. Eks ole?“ pöörab ta siis oma kaaslase poole, „Ega meie rohkem ei joo, kui paar pudelit konjakit?“

„Ei, enam küll ei joo!“ kinnitab kaaslane tõsiselt.

„No, vaat,“ pöörab Klunkmann jälle kelneri poole, „see pole ju kuigi suur summa. Naeruväärt!“

„Aga ma kuidagi võlgu anda ei saa!“ kinnitab kelner Oblik.

Nüüd tunneb Klunkmann ennast haavatuna.

„Kas teie ei usu mind või? Arvate et ma pole aumees või? Kui oleksin tahtnud siga olla, poleks teile sõnagi lausunud, andke aga ette! Aga ma olen aumees!“

„Usun seda,“ räägib Oblik, „aga ma ei saa võlgu anda! Pean õhtul kassa ära andma ja ma ei ole veel kahte kroonigi teeninud!“

„Mina kirjutan arve alla,“ räägib Klunkmann uhkusega, „andke see peremehe kätte, see on niisama hea, kui raha. Nüüd tooge

aga kohe üks suurem konjak ja kaks teed!

„Kahjatsen väga, aga ma ei või!“

„Kas peremees on siin?“ võtab Klunkmann juba kurjustava tooni.

„On siin.“

„Ma lähen, räägin,“ tõuseb Klunkmann üles, „et mis jupp see nihuke on!“ — Ja läheb peremehe toa poole.

„Oober!“ hüütakse ühest teisest lauast ja kelner Oblik tõttab sinna käsku täitma,

Klunkmann seisatab esikojas restoraani peremehe ukse taga paar minutit ja tõttab siis uhke, võidurõõmsa näoga lauda tagasi.

„Mis asja? Ei ole niisugust asja!“ praalib ta nii, et kelner Oblik seda kuuleb, „Või mina ei saa krediiti! Ütlesin, kakskümmend krooni, ja kohe — olge nii lahked! . . Oober!“

Suurem konjak ja kaks teed! Mis firma konjakid teil on?“

Kelner Oblikul jääb mulje, et Klunkmann on tõesti Vispeli juures käinud ja see talle krediiti lubanud. Loomulikult, kui peremees arve vastu võtab, miks siis mitte anda.

Klunkmann ja ta kaaslane saavad teed ja konjaku ning on laiad mehed. On pudel tühi, „kombi- neeritakse“ üks väikene veel, nii et arve tuleb 18 krooni, kirjutatakse siis 2 krooni ooberi jootrahaks juure ja väljutakse restoraanist, kui täitsa mehed.

Õhtul kassat ära andes tahab kelner Oblik anda peremehele ka üle Klunkmanni allkirja, kuid isand Vispel tähendab:

„Ei mina allkirju küll raha pähe vastu võta. Arvete sissekasse-

Kuldauraha Pariisi näitusel 1924.

Grand prix Tallinn 1925.

Piiritusepuhastamise vabrikute o-ü. (Rosen & Ko.)

TALLINNA

**ühes parfü-
kosmeetika**



VIINAVABRIK

**meeria ja
osakonnaga.**

I. ERIALA: Gréme de Mandarine, Kümmel, Pomerants, Vene vodka jne., Brandi V. S. O., ***, **, STANDART, EXTRA. — II ERIALA: Eau de Cologne — triple, double, aux fleurs, hambapasta „SANADONT“, puuder jne.

Kõiksugu napsid, liköörid ja nalivkad on saadaval kõikides suuremates kauplustes ja restoraanides ja suurel arvul vabriku laos.

Tallinn, Merepuiestee 15.

Kõnetraat 304-26

rimine on ikkagi kelneri asi. Mulle andke aga läbimüük sularahas!"

"Ma pole niipalju täna teeninudki," seletab Oblik, "siis tuleb mul rahast puudus!"

"Oo, ei tee viga," rahustab Vispel, "eks paneme kirja, et teil täna nii ja niipalju puudu jäi."

Ning sellega jäigi. Kelner Oblik läks koju ilma, et tal oleks olnud perele penni viia.

Järgmisel päeval on ta pärast kella nelja Klunkmanni äris. Aga Klunkmanni ennast äris ei ole. Oblik astus välja ja tuli veidi enne kella viit tagasi.

"On härra Klunkmann siin?"

"Ei ole."

"On käinud?"

"Ei ole."

"Tuleb täna?"

"Ei tea."

Seal tuli proua Klunkmann, kelle läbinägev silm oli Oblikus ära tunnud kelneri.

"Mis teil siis asja oli?"

"Oo, ei midagi," püüab Oblik põigelda, "väike isiklik asi..."

"Tean neid isiklikke asju!" räägib proua Klunkmann Obliku peale kurjustades. "Ärge kõrtsiarvetega juba teinekord enam siia tulge, mina oma mehe kõrtsiarveid ei maksa! Temal pole siin midagi — äri on minu, saite aru?"

Muidugi, kelner Oblik sai aru... Sai aru, et Klunkmannilt seda raha kunagi ei näe.

Ja ei näinudki.

Kohtas kord Klunkmanni tänaval ja küsis. See koguni pahandatult vastu.

"Noh, ei saanud seekord tulla. äriasi oli. Ega's ma selle näruse paarikümne krooni pärast hea sehviti juurest ei oleks pidanud ära tulema. Küll saad oma raha ka, aga mul praegu ei ole. Teate isegi, millised ajad!"

Seal tui keegi tuttav, Klunkmann tõttas tema juure, jättes kelner Obliku kus see ja teine ning kadus ühes tuttavaga.

Ja ühes sellega kadus kelner Oblikul ka lootus veel kunagi Klunkmannilt kätte saada raha.

*

Seltskond sööb, seltskond joob.

Kelner Oblik saab noomida kord selle eest, kord teise eest. Kord näib karaf külaliste meelest väiksemana, kui õigus, kord ei ole õlu sellise hea maiguga, kui vaja, seal on soe suupiste paha, et läheb ruttu külmaks jne. Ühesõnaga — härrad praalivad.

Viimaks, kui arvatakse, et aitab küllalt, võetakse liisku, kes jääb viimaseks. See jääb siis istuma, kuna teised lahkuvad üksshaaval.

"Ober, arve!" hüüab ta siis.

Kelner Oblik võtab kähku arve kokku. Isand vaatab arve üksasjaliselt läbi, kas ikka kõik on õieti.

"Kas ikka niipalju karafesid oli? Ja õlut? . . . Ha . . ."

Kelner Oblik seletab siis, millal ta ühe karafe toonud, millal teise, millal andis kaks õlut, millal jälle. . .

"Jah, arve on õige," sõnab siis võõras viimaks, "aga mul raha praegu ole!"

"Kuidas? aga arve tuleb tasuda!"

"Mina maksan kõik kinni!" vastab võõras uhkelt. "Aga praegu ei ole mul raha! Ma kirjutan arvele alla!"

Selge on, et see arve mittemaksmine on ette võetud meelega,

Kelner Oblik toob kordniku, et see säeks kokku protokolli ja pettis saaks karistada, kuid kordnik võib ainult teha kindlaks nime, et isand on Johannes Madise poeg Vesiraud ja elab Seene tänaval nr. 96 b krt. 37.

„Ega mina pole ütelnud, et ma ei maksa, aga mul pole praegu raha kaasas!“ seletab Vesiraud.

„Kui ta vabatahtlikult ära ei õienda, nõudke kohtuga!“ võib kordnik vaid Oblikule nõu anda.

Tegemist on „tsiviilvahekorraga.“

Kelner Oblik võtab allkirja vastu ja paneb taskuraamatu vahele teiste selliste juure. Võib juba aimata, et see Vesiraud on selline tüüp, kellelt ka kohtuga midagi võtta pole. Kuluta ainult veel kohtumaksu peale ja raiska aega.

Õhtul kassat ära andes tuleb aga rahast puudus.

*

Küll on kelner Oblikul läbinägev silm, kes maksab, kes mitte, aimab seda juba kohe ette, aga ega sest suurt abi ole.

Tulevad paar niisugust isandat, kellest juba ette teada. et neil tuid taskus. Tellivad.

Kelner Oblik küsib raha ette.

„Mis?!“ pahandavad tellijad. „Raha ette? Kus seda on enne nähtud? Kelleks teie meid peate? Kus peremees?!“

Ja minnakse kaebama peremehele, et millised häbematud kelnerid teil on — küsivad raha ette, teevad võõrastele häbi, et kui nii, siis ei tule meie teie restoraani enam kunagi iial!

Peremees Vispel võtab siis kelner Obliku läbi, et sellist korda tema restoraanis olla ei tohi, et raha ette küsitakse. Ja kelner Oblik peab võõraste tellimise täitma.

Muidugi on võõrad nüüd endi peale uhked ja kui on vaja tasuda arve, seletavad:

„Et teie meiega nii häbematult ümber käisite, siis meie just jonnki pärast täna ei maksa. . .“

Ja kelner Oblik peab jällegi leppima vaid allkirjaga.

Kaeba aga kohtusse, siis ütleb kohtunik:

„Miks teie raha ette ei võtnud?! . . .“

*

Ühel päeval on kelner Oblik kohtuniku ees. Peeter Lumits on kaebanud, et õstnud Vispeli restoraanist kolmveerand liitrilise pudeli viina ja kelner Oblik võtnud selle eest 250 senti. Küll räägib Oblik, et selline hind on määratud peremehe poolt, aga ikka mõistetakse tal kaks nädalat ära istuda.

Kuna ka peremees Vispel ise rahatrahvi saab, siis on ta kelner Obliku peale vihane, nagu oleks see kõiges selles süüdi,

*

Tubakavabrikant Seieri tuntakse, kui suurt pummeldajat meest.

Ühel päeval tuleb ta ka Vispeli restoraani. Sõbrad ja daamid kaasas.

Juuakse, praalitakse ja tehakse kõiksugu nalja, sest suured saksad on ju ikka kabinetis.

Arve tõuseb üle paarikümne tuhande sendi.

Rahumeelega võtab Seier arve vastu ja kirjutab alla. Ei, raha temal kaasas ei ole, ega tema ole tulnud välja pummeldamise peale, aga kui kord nii juhtunud, siis tulgu oober teine päev raha järele.

Kui rahamees nii räägib, ega pole vastu vaielda. Kelner Oblik peab sellega leppima, et Seier arve vaid alla kirjutab,

Õhtul aga ütleb peremees Vispel Oblikule:

„Ma ei saa teid kauem oma juures pidada, teie kautsjon on läbi!“

Mis teha?! Ainus lootus veel, et kui Seieri käest raha kätte saab,

nagu see lubanud, siis ehk saab veel tööle tagasi.

Läheb. Seier on ka kontoris. Nähes Oblikut, sõnab:

„Tulge teine päev, mul pole aega!“



„Tulge teine päev, mul täna pole aega.“

Kui Oblik tungivalt palub arvet tasuda, saab ta veel koguni paha-seks ja hüüab:

„Kas teie siis aru ei saa, mis ma räägin?!“

Kelner Oblik läheb telsel päeval, kolmandal — ikka seesama lugu. Seier muutub ikka tusasemaks ja tusasemaks, just nagu käiks kelner Oblik temalt nurumas armuandi.

„Mul on tasuda palju tähtsamad maksud, kui see teie närune kõrtsiarve! Tulge nädala pärast, aga mitte varem!“

Seal tuleb kelner Oblikul minna istuma selle viinapudeli hinna pärast.

Kui vabaneb, on tal esimene tee Seieri juure. See on aga vahepeal kombineerinud mingisuguse pankroti ja ei mõtlegi enam maksta.

„Teie ei ole ju seal kõrtsis enam kelner, ei mina teile enam ei maksa. Mul pole teile enam maksta! Saite aru?..“

*

Tagajärg — kelner Oblik on nüüd õnnelik, kui leiab vahetevahel tööd sadamas. Ametvendadelt laenatud rahad tasumata!

On välja tõugatud elust.

Tema varandus on veel vaid taskutäis allkirju.

See on ta jäädavalt kadunud lootuste surnuaed.

Esimene kogemus.

Ch. Dahms,

Olin tol ajal paashiks „Grand Hotellis“. Numbritubade teenija silmad ütlesid mulle, et minu tumesinine munder hästi istub, ja igakord, kui ma kõrgeist peeglitest mööda läksin, aeglustasin tahtmatult samme ja tundsin rõõmu oma

välimuse üle. Enne lõunat laskisin suurt pöördust oma valge kinnastatud käte vahel käia, lõunajal teenisin suures saalis.

Mõlemad tegid mulle nalja — teenistus ukse juures, kui suursugused külalised autost välja as-

tusid ja ukse klaastiivad mulle võõraid aroome näkku puhusid —, aga teenimine saalis oli veel lõbusam.

Tol päeval, mis pidi mulle nii saatuslikuks saama, astus kaunis hall, paks härra elegantse noore daami saatel sisse. „Võib olla isa ja tütar“, mõtlesin, sest ma ei mõistnud siis veel teravat vahet inimeste vahel teha ja imetlesin selle daami graatsiat. Kübar varjas ta nägu niivõrd, et tema näost ainult suu silma puutus. See oli hästi vormitud. Tema saatja, närtsinud näoga mees, kandis monoklit punaka silma ees ja näris närviliselt sigarit hammaste vahel.

Pealelõuna tee ajaks tulid mõlemad alla saali. Meest kutsuti vahet pidamata telefoni juure ja viimaks koguni ühele ärilisele nõupidamisele. Lahkumisel patsutas ta oma lihava käega daami õlale, nagu oleks see koer.

Võisin näha ainult daami selga, aga ma tundsin, kui vastik oli talle see puudutus. Ta tõmbas salli kõrgemale ja õlad kokku, nagu oleks olnud tal külm. Keegi kelder päris ta soove — tema raputas ainult pead. Tema silmad kit-

saste kulmude all uitasid sihitult ja huvita ühe laua juurest teise juure. Panin uuema ajakirja temale ette. Ta noogtas minu poole peaga, lükkas aga selle kõrvale ja tõusis püsti. Liftil pööris ta veel kord ümber.

„Kas võiksite tuua teed minu tuppa?“

Kummardasin ja tundsin, et punastasin.

„Tuba 84“, noogutas ta ja naeratas veidi.

Asusin kohe oma ülesande juure. Ettevaatlikult balanseerisin kandikuga üle pika koridori. Tema ukse taga pidin enne sügavasti hinge tõmbama, kui koputasin.

Toas näis veel see õhk olevat, mis vastik vanahärra sinna jättis.

Kergete sammudega hõljusin üle paksu vaiba, silmad teekannu hiina mustrisse kiindunud. Rahustavalt klirises kannukaas auru survele. Minu nägu õõgus; olin teinud uue nõörsirge piirde läbi juuste ja veel pumatiga veidi kaasa aidanud. Ta näis seda kohe märkavat. Ta ajas end pehmel toolil sirgu ja naeratas lahkelt.

„Tooge see väikene lauake siia ja pange sinna peale“, ütles ta.

Parim väljasõidukoht

Hotell-restoraan „Hiiu“

Nõmmel, Suur-Pärnu mnt. nr. 138, Hiiu jaama vastas.



Soojad mugavad kabinetid. Muusika.

Sinelaud alkohooliliste jookidega ja köök osava koka juhatusel.

Diisakas teenimine. Ruumid autodele ja hobustele.

Telefon 51.

Omanik O. Siiders.

Tegin muidugi seda kohmetunult värisevate kätega.

„Kui vana teie olete?“ küsis ta minult.

„Kuusteist läbi“.

„Mu jumal, kui noor! Kas juba ka armunud?“

Minu otsmik õõgus — nõutult ja abitult istusin ta kõrvale ja vaatasin kohmetunult ta naervale suule. Mind valdas meeletu iha üht suudlust neile punastele huulte tele suruda.

Telefon kõlises. Võpatasin. Vas-



„Mu Jumal, kui noor! Kas juba ka armunud?“

Punastasin kõrvuni ja teadsin, et minu laiad kõrvad puutusid seda veel rohkem silma.

Ta ähvardas mind sõrmega: „No — noh — kuidas on teie nimi?“

Külaliste raamatust olin tema nime otsinud ja korruga valdas mind ütlemata suur julgus. „Vanda“, kogelesin ja oleksin parem maa alla vajunud.

Ta naeris heledasti ja paitas oma käega üle mu pumatatud pea.

„Vaata, vaata, ei näigi nii tasane olevat, nagu pealt näha. Tule, mu poisu, istu veidi — nii —“ ja oma roosade sõrmedega pistis ta mulle ühe koogi suhu.

Minu kurk oli nii kuiv, et kook pidi sinna peaaegu kinni jääma.

tu tahtmist tõusin püsti ja ulatasin talle toru.

„Oh, sina oled juba seal —? Jah, ma lasksin tee üles tuua. Muidugi tulen kohe alla. Said sa head kohad ooperisse?“

Vaatasin talle tarretunult otsa, muidugi pidi ta nii tegema, et ooper ja koosviibimine vanahärraga teda rõõmustab — aga ma tundsin nagu noahoopi omas südames. Kõheldes tõusin püsti.

Ta koputas mulle õlale: „Ruttu, poisu, koristage kõik ära — mul pole enam rohkem aega.“

Kui ukse juurest veel kord tagasi vaatasin, istus ta juba peegli ees ja puuderdas kaela ja nägu. Väljas pörkasin kandikuga käes

numbritubade teenijaga peaaegu kokku. Minu pilk oli nii kookidele kiindunud. Pistsin ühe koogi mälestuseks enda tasku. Ühe niisuguse oli ta mulle suhu pistnud. Tundsin ikka tema sõrmede aroomi omas ninas ja nägin tema pärlküüsi oma silmade ees.

All saalis otsisin asjatult vana-härrat. Kui viisin õhtulehti lugemistuppa, leidsin, et ta oli jäänud sinna toolile magama. Raske keha oli kõssi vajunud. Paks, tursunud nägu allaripneva huulega oli peaaegu ilge. Kunagi pole ma ühegi inimese suhtes nii suurt vastikust tundnud, kui tookord. See ajas mind vihale. Tõukasin ühe tugi-tooli vastu seina — vanamees ärkas ähkides.

„Tooge mulle üks konjak — mul pole mitte täiesti hea. Siis võtke kaugeühendus Hamburgiga — siin on number.“

Kui telefonikapist välja tulin, nägin üht ukse messing-varvastest väljas. Kummardasin, et seda üles võtta, aga korraga hakkas mu ees kõik ringi käima, tekkis soov sellega vanamehele pähe anda — ja teda siis näha maas kramplikult kokkutõmmatud rusikatega.

Võpatusin, panin käe silmi ette — ei — ei! Seda ma ei taha! Jooksin rutuga trepist alla.

Hamburg teatas end. Pidin enast sundima, et lugemissaali minna. Viivitades jäin ukse juure seisma — arusaamatu hirm valdas mind ja mu süda peksis tormiliselt.

„Minge ometi!“ ütles möödaminnev kelner.

Tool oli tühi. Selle ees lebas vanamees moondunud näoga — täpselt nii, nagu olin seda oma silmi ees näinud.

Uudishimulikult, kokkunult tungis kogu võõrastemaja personal

sisse. Ärijuht saatis ühe teenija daami juure nr. 84. Tuli arst, et surma konstateerida.

Seisin kõrval ja seisin vaevalt jalul. „Mina pole süüdi“, sosistasin korduvalt endale.

Keegi lõi mulle külge: „Ära seisa siin“. Aita parem härrat tema tuppa viia“.

Samal pilgul tuli tema ärijuhi juure. Ta oli palju puna põskedele pannud, kuid siiski oli ta kahvatu.

„Surnud?“ küsis ta närviliselt käsi ringutades. „Ei, ei — tänan! — Ma ei või teda näha — ei või! Mis saab nüüd?“ Abitult uitas ta pilk ühelt teiselt.

„Kui armuline proua soovib, võtame kõik endi peale ja teeme tarvilikud korraldused“. Ärijuht an-



„Baaridaam“ paruness Haloy.

dis mulle märku: „Näidake armulisele prouale teine tuba!“

Nagu kuutõbine tuikusin tema ees lifti juure.

Uus tuba meeldis prouale, see näis mugavam olevat kui teine, võib olla sellepärast, et seal polnud seda nõõrivat õhku.

„Teenija peab mulle kohe kõik asjad siia tooma — kõige pealt vajan musta õhtukleiti — pean kohe ära minema — ei või nüüd üksinda olla.“

Seisin ja vaatasin talle otsa. Tundsin, kuidas tahtis ta minust lahti saada, ja surusin alla ühe küsimuse.

„Soovite veel midagi?“ küsis ta ärritatult.

„Ei, ei,“ kogelesin, „tahaksin ainult teada, millesse härra suri?“

Ta kehtis õlgu, vaatas end puudritoosi peeglist. „Tal oli alati karta rabandust. Muretsege mulle poole tunni pärast auto.“

Kui ta tuli alla, seisin juba auto juures ja avasin ukse. Ilma et oleks mulle otsa vaadanud, pistis ta raha mulle pihku. Auto veeris minema — paistus veel punane tuli.

Vaatasin segaselt mööduvate autode ja inimeste murdu. Mehaaniliselt lasksin raha tasku. Väike koogike puudutas mu kätt. Üks moment tundsin nuttu nõõrivat kõri — siis pistsin koogi vastu-meelselt suhu.

Pudemeid ja pisteid.

Suleviskeid meie restoraanide peremeestest.

Kõrvalseisjal oleks ehk huvitav väikest pilku heita nende isikute peale, kes meil pealinnas on lokaalide peremehed ja kelle sõna ähvardab mõnikord tuntavalt mõjuda kelneri leivakannikale. Toome allpool mõned iseloomustavad jooned nende tutvustamiseks lugejale.

Okastraat ja 100 sendi haaval palka.

Üks meie käidavama tänava ääres asuva restoraani omanik oli omal ajal ühes asutuses uksehoidjaks. Seal läks ta ja ostis ajal, mil okastraat hinnas oli, suurema partii seda kraami, millise hea vahekasuga maha müüs.

Nüüd on see härra pealinna käidavama tänava äärse restoraani omanik, teeb igapäev oma küüntele hoolsat manikööri ja maksab teenijatele palka ainult 100 sendi

haaval. On üldse tuntud, kui üks räbalamatest peremeestest Tallinnas. Ka on see isand tuntud sellepoolet, et oma lokaalis tuttavad „kunded“ saadab piljardit mängima, öeldes neile, et see tutvuse poolest tasuta on. Kui aga see „kunde“ juba piljardimängu on lõpetanud, ei näitagi „lahke peremees“ ennast enam temale, vaid saadab markeerija, kes „kundelt“ piljardimängu eest raha sisse kasseeb.

Tagajärg on aga see, et „nupukas“ peremees ei ole jälle omaga jänni jäänud!

Restoraani omanik, kes käib ministeeriumis tööl.

Ühe meie tuntuima restoraani rentnik on oma otsekoheste ülesannete täitmise kõrval ametis Toompeal ühes ministeeriumis tööl-

„Fotod“ kõrtsist.



„Topkavend“ Snaps.



„Kutsumata külaline“ Tops.

käimisega. Nähtavasti ei suuda sissetulekud, mis kõlavama nimega restoraanist selle rentnikule tulevad, rahuldada rentnikuhärra nõudlikku pugu.

Ja nüüd juhtus ühel ilusal päeval rentnikuhärra ja ühe kelneri vahel vahejuhtumine, mis ametivendadele tükiks ajaks tuju valmistas ja mida me siin jäädvustame.

Ühel hommikul ruttas rentnikuhärra kiirel sammul Toompea poole, kui temale vastu tuli tööta kelner.

Kelner tervitas ruttajat ja tahtis teda kinni pidada, et küsida, kas ehk tema juhtimisel olevas lokaalis tööd ei leiduks.

„Ei ole praegu aega“, tõrjub rentnikuhärra, „Pean ruttama Toompeale, muidu jään hiljaks!“

Arusaamatuses vahib kelner ruttajale näkku, arvates, et sellel jälle mõni protsess Toompeal rahukohtuniku juures ees on. Kuid ruttaja täiendab nüüd oma lauset ja pajatab puhtsüdamiselt:

„Pean ruttama ministeeriumisse tööle, sest muidu jään hiljaks ja määratakse trahvi.“

Kelner laseb reutniku edasi rutata ja pomiseb enesele habemesse.

„Sarnased ongi nüüd meie suuremate lokaalide peremehed!“

Trahvimaia restoraaniomanik.

Üks meie suuremate restoraanide omanikkudest, kelle asutus asub ühe endise ausamba läheduses, on tuntud mehena, kelle süda kuidagi ei või seda välja kannatada, kui ka vaesel kelneril kord hästi läheb ja ta ennast inimesena tundes ka mõnikord peale väsitavat jooksmist veidikese istub.

Kohe on siis kuri peremees kannul ja istuv kelner peab oma „pattu“ lunastama kahekroonilise trahviga.

Ja neid kahekroonilisi trahvirahastid oli aja jooksul hästi kogunud. Mis nende trahvirahadega lõpuks tehakse, seda ei tea vist Jumal ega inglidki taevas!

Panorama.

Kelnerite hädadest ja päevamuredest.

Pildikesi restoraaniteeijate elust.

Kuidas areneb elu, mis praegu ilutseb igas vaatevinklis raske majanduslise kriisi all, meie restoraanide, võõrastemajade ja söögimajade teenijate peres, selleks toome alljärgnevad read, mis on kirja pandud ametivendade kirjelduste põhjal.

Kuhu kaob kelneritele dineede pealt võetav 10 protsenti?

Üks klubidest on Tallinnas asutuseks, kus sagedasti korraldatakse igasuguseid pidulikke dineesid ja bankette, juba käesoleva aasta jaanuarikuul on neid seal mitu korraldatud.

Varematel aegadel, kui tähendatud asutuses korraldati mõnesugune dinee, siis pandi selle hinnale kohe juure 10 protsenti, milline summa ka välja jagati neile kelneritele, kes tähendatud dineel külalisi teenisid. Samuti said kelnerid oma 10 protsenti ka markeerimiste pealt, mis nad pidulaua külalistele peale ametlikkude söökide ja jookide töid. Siis olid teised ajad ja ka

kelner võis oma teenistusega dinee puhul enamvähem rahul olla,

Nüüd aga on tähendatud klubis olud muutunud ja uue korralduse järele kelnerid selles asutuses enam 10 protsenti ei saa, olgugi et ühes dinee hinnaga ka teenimise eest tasu olevat ökonoomi poolt sisse nõutud. Kelnerid peavad aga leppima ainult selle 10 protsendiga, mis nad eratellimiste puhul markeerivad. Ja et neid eratellimisi palju ei ole, siis peab konstateerima, et kelnerite teenistus dineede puhul üsna napiks kipub jääma.

Selle vastu on aga kelneri töö dineede korraldamise puhul üsna suureks paisunud. Kelneritel, kes on määratud dineede puhul külalisi teenima, tuleb juba hommikul tööle asuda, et dinee jaoks ettevalmistusi teha, tuleb ülalt rasked klapid alla tuua, lauad ning toolid korda seada jne. See kõik võtab aega kuni õhtuni, mil tuleb koju joosta, et ennast õhtuseks külaliste teenimiseks ümber riietuda.

Nagu kuulda, olevat tähendatud klubi kelnerid lühikese aja jooksul dineede pealt saadavat teenistust

„Vana kelneri mälestusi“

on pealkirjaks kirjeldusel, milles meile kõigile tuttav kelner toob oma mälestusi lähemast minevikust ja annab tõetruu pildi ka praegusest pealinna kõrtsielust. Põnevas tempos mööduvad iga-sugused „olengud“, „olemised“, intriigid, „kohtamised“ ja muud mis kõrtsielule iseloomustavad.

See kirjeldus kujuneb sensatsiooniks, olles algusest lõpuni täis põnevaid-pinevaid-pikantseid tegelikult sündinud lugusid, kus abi-kaasa leiab oma teisepoole restoraani kabinetis „temakesega“ ja kus armastaja saab teada, kuidas truudust murtakse...

„Vana kelneri mälestused“ hakkavad ilmuma „R E S T O“ märtsi numbrist alates ja palju kaotab see, kes neid numbrist-numbrini ei loe.

kaotanud ligi 500 krooni. Küsima peab, kuhu jääb see summa, mis ometi olevat dinee korraldajatelt kelnerite heaks sisse kasseeritud?

Teine endine kelner, kes praegu olude sunnil peab pidama ukse-hoidja ametit, kurdab nende ridade kirjutajale, et

**häda on suurte tuusadega,
kes praalivad.**

Kõneleia toob loo ette sellest ajast, kui Tallinnas tegutses veel restoraan „Kajak“ ja kõneleja selles asutuses kelnerina teenistuses olnud. Siis tulnud ühel hommiku-poolsel ööl restoraani seltskond suuri härrasid, kelle seas olnud ka tuntud omaaegne miljonär ja Eesti tubakatööstuse asutaja **A. Reier**. See mees kukkunud restoraanis „laristama“, tellides välja häid ja paremaid jooke ning sööke, ise sealjuures kiideldes, et tema kõige eest tasub.

Kui arve juba suuremaks paisunud, pööranud kelner nõuküsimisega asutuse peremehe poole, kes käskinud võõrastele kõike anda, mis nad soovivad.

Kui siis arve 35.000 sendini tõusnud, on võõrad ühes lahke kostitajaga restoraanist lahkunud, jättes terve arve tasumata. Asu-tuse peremees sellest muidugi penni kahju ei saanud, vaid kogu summa 35.000 senti pandi kelneri kaela, kelle kautsjonist see maha arvati.

See lugu käis ka kohtus, kus tööstusetaasalt Reierilt kelneri ka-suks vastav summa välja mõisteti. Saadi kätte ka täitmiseleht, kuid see, mis vaesel kelneril saamata jäi, oli raha. Vahepeal oli endine miljonär kaotanud oma miljonid ja praegu ei ole temalt enam midagi võtta. Kelner aga, kes oma vae-vaga teenitud sendid selle härra kergemeelsuse tõttu kaotas, on, nagu nimetasime, sunnitud olude sunnil uksehoidja kohaga lep-pima.

Kolmas pahe, mis kelnerite elus pea alaliseks töötab kujuneda, on

kautsjonirahade vastuvõt-mine ja läbilöömine,

Selle pahe all on seni kannata-nud juba terve rida kelnerid ja

uusi ohvreid tekkib pea igapäev juure.

Meile jutustatakse, et keegi härra tahtis mõne aja eest avada Uuel tänaval mingit restoraani, millise asutuse jaoks palkas rea kelnerid, võttes igäühelt 150—350 kr. kautsjoniks. Restoraani avamisest ei saanud aga asja ja tragi ettevõtja kadus silmapiirilt ühes sissevõetud kautsjonidega. Inimesed, kes oma rahaveeringid, mida nad aastate jooksul kokkuhoiu teel olid kogunud ehk mida nad ka laenu teel olid saanud, selle „ettevõtja“ kaukasse töid, käivad nüüd murega ringi.

„Ei ole praegu tööd ega teenistust mingisugust! Ka raha ei ole ja võõra võlg tahab tasuda, kohtu poole nõudmisega pöörates võtab aga aega, enne kui raha kätte saad!“ — Nii kurtis nende ridade kirjutajale üks ohver, kes sellele „ettevõtjale“ suurema summa kautsjoniks kokku oli toonud.

Et sarnaseid „ettevõtjaid“, kes vaese kelneri nahal liugu armastavad lasta, palju on, seda tunnistab ka see

kohtuprotsess,

mis alles 29. jaanuaril Tallinna 10. jaosk. rahukohtuniku juures arutusel oli, kus vana elupõline kelner Karl Vint kohtu teel nõudis Liidia Lassilt tagasi oma 250-kroonilist kautsjoni.

Ka see „ettevõtja“ tahtis avada Tallinnas restoraani, palkas kelnerid ning nõudis nendelt sisse sooviõlised kautsjonisummad. Kuid restoraani avamine ei õnnestanud ka sellel ettevõtlikul naishingel. Ta kadus silmapiirilt ja temaga ühes kadusid ka sissevõetud kautsjoni rahad.

Rahukohtunik otsustas Liidia Lassilt välja mõista Karl Vinti kasuks 250 kr. ühes 6 protsendiga ja peale selle 25 kr. kohtu asjaajamise — kulusid. Nõudjale anti küll rahukohtuniku poolt täitmisleht välja, kuid millal kelner Vint selle täitmislehe järele oma raha kätte saab, see on veel küsitav, sest harilikult ei ole sarnastelt tüüpidele midagi võtta.

Sarnased on praegu kelnerite suuremad hädad ja päevamured.

Juhan Sulg.

„Siidivennad“.

Pouttu Põhjala.

Hommikul, kui restoraan avati, saabus neist esimene.

„Tulin pead parandama“, teatas ta.

Tulija oli tuntud — rohkem parandamata joomarina kui kirjaniikuna. Kuigi ta harrastas end veelgi kirjaniikuks nimetada. Ent see nõrkus anti talle meeleldi andeks, sest iseloomult oli ta aus ja heasüdamlik.

Kuskilt oli ta jällegi raha „laenanud“ — või saanud seda oma „Eri skummaliste unenä-

gude“ autografeeritud eksemplaari müügist — tont teab! Aga raha — ime küll! — tal seekord oli ja „leemanski“ ta tegi. Tegi veel teisegi ja tellis — leti juures seistes — veel pudeli õlu. Siis siirdus ta õllepudeli ja tühja klaasiga kõrtsi tagumises nurgas oleva laua taha ja istus lehte lugema ja õlut rüüpipa.

Ta tööpäev oli alanud.

Avanes jälle kõrtsi uks.

„Peaparandaja number kaks“ — sosistas blond iludus leti tagant.

„Number kaks“ oli põhjapõlenud, kirjandusliste kalduvustega endine raamatupidaja. Nüüd — ja nagu harilikult igal hommikul — oli ta nagu tursunud ning silmad punnis ja punased! Oli muidugi eileõhtul jällegi olnud „hanejahil“ ja õhtuks leidnudki „hani“, kes talle pea täis ostis.

Ja nüüd — tühjalt — valutab too pea. Oli vaja leida teine „hani“, kes selle terveks teeks.

Agas kõrts oli tühi. Ta tahtis juba välja minna, kuid siis märkas ta nurgasistujat.

Ta lähenes „kirjanikule“.

„Kust sa õlut said?“

„Leti tagant anti! Antakse sullegi, kui ilusti palud ja — kui sul raha on“ — vastas istuja viipades käega vastaspool oleva tooli poole. — „Istu!“

„Number kaks“ istus. Sest temagi tööpäev oli alanud.

„Pakud sa mullegi?“

„Too letilt klaas!“

„Number kaks“ tõi klaasi. Milleks vaevata kelnerit — siis kui selle eest peab maksma ja liiategi siis, kui toda va mammonat vähe.

Nad jõid õlut.

„Topka teed kah — või?“

„Võin kah!“

„Hüva! Ma toon pärast apteegist nelisada grammi.“

Selle peale oli „Number kaks“ meister. Tal oli ühes suuremas apteegis tuttav proviisor.

„On sul selleks raha?“

„Ei ole. Agas üks ma seda hiljem saa. Peab kannatama seni, kui keegi tuleb — keegi kellel on.“

„Nojah!“

Uks avanes ja kõrtsi astus pikk, tugev mees hallis palitus.

„Aa — härra kapten! Ja nii vara üleval?“ — tervitasid hirvitades teda lauasistujad.

„Ainult varajane lind leiab usse“ — vastas „härra kapten“ ja istus palumata laua juure.

Ta oli minevikuga mees, nagu teisedki. Kaitseväge kaptenina oli tal sattunud mingisugune „arusaamatus“, mille tagajärjel ta leidis end ühel hommikul reamehena ja reservis. Ta isal on küll Saaremaal talu, kuid milleks teha tööd, kui võib töötagi elada?! Temastki sai „siidivend.“

„Kuidas saaks topka?“ — küsis ta teistelt.

„Oota!“ — õpetas „Number kaks“.

„Millega?“

„No, kui pole siis ei saa asja parata. Agas muretse pool hinda — ütleme üks kroon — siis saame pudeli. Ma lähen järele.“

„TAIKO“

Sidronisooda

Selters

Salon-sekt

Suur Kloostri 18

Telefon 17-52

„Tähendab — sul on teine pool hinda olemas? Kuule, vennas, osta parem sellega mulle paar topkat peaparanduseks. Küll ma pärast muretsen sulle tagasi“ — pani „kapten“ ette.

„Ei osta! Põhjus lihtne: mul pole Kristuse penni, hinge taga. Aga poole saad sellest, mis Juku mulle ostab.“

„Lubasin talle topka“ — teatas „Eriskummaliste unenägude“ autor.

„Anna raha siia!“ — käsutas „kapten“. Tal on viisiks vahest võtta ise raha teise taskust — siis kui teine enese unustab. Käesoleval korral polnud selleks võimalust.

Raha ta sai ja topka ta tõi. „Number kaks“ võttis pealt poole ja ulatas klaasi „kaptenile“.

„V ä h e! — lausus viimane rõhuga ja pani tühja klaasi lauale.

„Eks Juku osta veel“ — nurus „Number kaks“ — „Tal ju täna raha on!“

„Juku ei osta! Sest raha pole rohkem. Aga suitsu on!“

Lepiti siis sellega ja hakati arutlema, kuidas viinapudeli hind kokku ajada.

„Iga mees à viiskümmend“ — arvutas „kapten“.

„Sellega saaks juba sakuskagi, kui apteegist ostaks nelisada grammi.“ — „Number kaks“ oli alati platsis selle ettepanekuga.

Keegi tuli sisse.

„Pea kinni!“ — lausus „endine kirjanik“ ja tõusis lauast.

Ta oli lühikese nägemisega, kuid siiski oli ta tulijas fundnud tuttava arstiteaduse üliõpilase — õieti e n d i s e üliõpilase — kes nüüd kauples kõigega, mis ette juhtus. „Siidivendade“ hulka ta päriselt ei kuulunud, sest ta oli energiline ja teenis raha, kuna teised seda ainult laenasid. Nüüdki oli tal raha ja ta sammus letti juure ning tellis viina.

(Järgneb)

Kas restoraaniteenijad müüvad oma ihu ja hinge?

Mõned ääremärkused „ühe baaridaami mälestuste“ puhul.

Möödunud aasta lõpul alustas Tallinnas ilmumist „Lood elust“ nimeline ajakiri, milles kõmuliste pealkirjade all keegi Margarethe von Gloy, kes olevat kunagi olnud „Lindeni“ restoraanis Tallinnas baaridaamiks, avaldab oma memuaare sellest teenistuse ajast.

Et nendele mälestustele on asetatud vägagi kõmulised peal- ja alapealkirjad, nagu ka seegi, et need „ainult meestele“ lugemiseks on määratud ja et „mälestuste“ autor on oma tööd püüdnud katta mingisuguse saladuse linikuga, millisele püüdele ka mälestuste

kirjastaja kõige jõuga ja ameerikalikkude trikkidega kaasa aitab, siis tekkib kogu asja vastu lihtsamelises lugejas mõnesugune saladuslik aukartus ja see lihtsameelne lugeja ei suuda neid mälestusi lugedes ära hoida tungi, et teada saada, milliseid „kaelamurdvaid trikke“ see baaridaam oma memuaarides lõpuks avalikkuse ette toob. Et sarnane lugeja kõditamine sensatsiooniga kirjastusele rohkem ainelist tulu toob, see peaks igal arusaajal lugejal selge olema.

Teine küsimus aga on see, kas nendes baaridaami mälestustes on

tõeste midagi sarnast, mille pärast maksaks nii palju lärmi lüüa ja ülespuhutud sensatsiooni teha? Kes arusaajaist lugejaist on läbi lugenud seniilmunud baaridaami mälestuste vihud, see paneb vihu läbilugemise järele pettunult kõrvale ja muigab habemesse:

„Mäed värisesid, kaljud kärisesid, kuid ilmale sündis hiireke!“

Nii on ka selle baaridaami mälestustega. Ei ole seal midagi kõmulist, sest et kõik see, mida seal nii saladusrikkalt serveeritakse, oli juba ammu laiemates ringides teada. Margarethe von Gloy (Eestis küll „voni“ ja „paruni“ tiitleid enam ei ole, kuid sensatsiooni himus on nähtavasti lubatud ka „voni“ tiitliga reklaami teha!) kirjeldab mälestustes harilikku lookaali elu, kuhu käisid rahaküllasel ajajärgul jõukam kodanikkude kiht „üht väikest äraolemist“ teemas, kuid selle kirjelduse juures läheb endine baaridaam tihti roopast välja ja püüab asja nii lihtsameelsele lugejale ette serveerida, et „tõde ja õigus“ vääratama kipuvad. Ning selle vääratamise juures tahtsime siin paari väitega peatuda.

Autor kõneleb hoogu sattudes muu seas „Lindeni“ elu kirjeldades sõnasõnalt „...siin müüd oma

ihu ja hinge (minu sõrendus) ning kui sa enam ei kõlba, siis visatakse sind kõrvale, nagu väljapigistatud sidruni!“

„Foto“ kinniste uste tagant.



Stseen kabinetist.

Soovitame parima Eesti
õlletehase „Livonia“ Pilseni ja Müncheni õlut,

samuti ka oma tööstuse

sidro, sekti, seltersi j. n. e. teisi karas-
 tavaid jooke.

„Livonia“ õlledadu ja „Vellamo“ mineraalvete tööstus.

Heeringa 21, telefon 310-30

No noo, lugupeetud proua von Gloy! Millises asutuses teie siis õieti olite, et seal pidite ka oma hinge maha müüma. Oleks vist aitanud ainult ihumüümisest ja et sedagi operatsiooni tegema keegi sundida ei saa, vaid et see sünnib enamal jaol juhustel vabal kokkuleppel, sest ei saa ju kõikvõimas restoraaniperemees ega ka antud juhusel ülempelner kategooriliselt nõuda, et baaridaam tema lokaalis oma ihu müütama hakkaks, siis lubage, austatud proua, konstateerida, et teie siin oma kirjeldusega hoogu sattudes pisut, ei üsna tubliski olete liialdanud, et lihtsameelsel lugejal, kes otsib teie mälestustest kummalisi seiklusi, kõditada tema tundeerkusid. Et sarnasel teel enesele profiidi lõikamine just kuigi eetikarikas ei ole, sellest ei näi ei mälestuste autor ega nende kirjastaja suuremat hoolivat.

„Kas meie restoraanide teenijad on sunnitud müüma oma ihu ja isegi hinge?“ See on küsimine, mis pandud käesolevale artiklile pealkirjaks ja artikli sisu peab loomulikult sellele küsimisele andma vastuse. Kui lugeda proua Margarethe von Gloy mälestusi, siis jääb tunne, et isikud, eriti naised, kes teenivad restoraanides ja lokaalides, on sarnaselt peremehe ja selle asemikkude meelevalla all, et neil mingisugust enese „mina“ ei tohi olla, vaid nad on, kui automaadid, kes peremehe ehk selle asemiku nupuvajutamise järele mehaaniliselt peavad talitama. Kuid tegelik elu kõneleb teist keelt. Minge praegusel ajal, kas või südaöö tunnil, kuhugile lokaali ehk baari ja vaadake lähemalt oma silmaga,

mis seal sünnib. Kahtlemata selgub teile siis, et proua von Gloy on oma mälestustes tubliski liialdanud, sest praegu maksivad töökaitse ja muud iganimelised seadused hoolitsevad meil juba selle eest, et ükski palgateenija ei oleks peremehe meelevalla all, vaid et temal oleks oma vaba tahtmine talitada nii või teisiti. Orjapidamine on, jumal tänatud, pea üle maailma kaotatud ja orjapidamist ei ole praegu ka enam Eestis.

Võiks ju veel paljugi kõneleda selle baaridaami mälestuste puhul ja ette tuua hulka mitmesuguseid näiteid, kus see proua oma kirjeldustes üleaisa on lõõnud, kuid arvame, et aitab juba ülemaloodustki selgekestegemiseks, milliste kõditavate abinõudega meil püütakse lihtsameelelist lugejat võrgutada, et see loeks igasuguseid kõmukirjeldusi isuga ja et selle tagajärjel tõuseks ka autori honoraar ning kirjastaja puhaskasu.

Lõpuks ei saa aga märkimata jätta, et need ajad on juba mööda, kus saadi igasuguse pahnakirjandusega ja röövliromaaniidega ränka raha kokku lüüa. Lugeja tahab saada asjalikku ja selgitavat lugemist, kõlkaid vaatab ta ainult korraaks ja viskab need, kui täiesti kõlbmata lugemismaterjali, põlgtusega kõrvale. Ja kõlgaste hulka kuulub ka „kõmurikas“ baaridaami mälestuste kogu.

Kuna küsimused, mis endine baaridaam oma mälestustes esile toob liialdustega, on väärt. et neid rohkem valgustada, siis võtame selle kohta ka järgmises „Resto“ numbris sõna, kus üksikasjalisemalt kavatseme peatada Margarethe von Gloy väidete juures.

Vaatleja.

Must nimekiri.

Uusim pukett „tsiviilvahekorra“ meestest.

Eelmises „Resto“ numbris tõime puketi nendest „tsiviilvahekorra meestest“, kes on muutunud oma alaliste võlgujoomiste ja -sõömiste tagajärjel kelneritele päris piitsaks, sest kelnerite majanduslik seisukord raskeneb üldise majanduslise seisukorra raskenemisega võrdselt. Kui nüüd sarnased võlgujoojad kelneri tasku peal alaliselt liugu lasevad, sest on ju ainult kelner see kahjukannataja, kes sarnase kunde eest arve peremehele oma taskust peab välja maksma, siis tuleb kelneril lõpuks oma „hammad varna panna“, sest ei jää enam millestki söögi ja korteri eest maksta.

Tänases numbris toome puketi sarnastest meestest, kes on muutunud meie kelneritele piitsaks ja hoiatame kõike ametivendi nende eest. Võimaluse korral katsume juba lähemas numbris ka mõne „tsiviilvahekorra mehe“ näopildi tuua, et teda sel teel jäädvustada musta nimekirja ehk häbiposti klientide seas.

1. **Elmar Kokamägi.** See on juba tuntud subjekt, kuid viisakas välimus on talle võimaldanud ka aktsiisiametnikuna esinemise. On korduvalt istunud vanglas nii võlgujoomise kui pettuste pärast.

2. **Hugo Mattiesen.** See mees on laialdaselt tuntud tüüp sel alal, sest ei leidu naljalt restoraani, kus tal võlgu ei ole.

3. **Bernhard Mühlbach.** Samasugune härra, on korduvalt istunud vanglas võlgujoomise pärast.

4. **Endine kohtupristav M. Pull.** Istub praegu raharaiskamise pärast vanglas ja ei saa ajutiselt võlgujoomise praktikat jätkata.

5. **„Insener“ Staude.** Oli kunagi suur mees, olles elektrisuurfirma „Siemens ja Schukerti“ esindaja, nüüd aga laseb kelnerite tasku peal liugu.

6. **Alfred Kubi.** Tuntud „võlguostja“, kes korduvalt on petmiste pärast vanglas istunud.

7. **Endine vabrikant Karl Etti.** Ei suuda praegu kuidagi kelnerile 16-kroonilist joogiarvet tasuda.

8. **Georg Mihkli p. Petermann.** Mees, kes armastab kelneritele võlakirju anda ja neid mitte tasuda.

9. **Karl Jermann.** Mustajuukseline keskealine mees, kes on vanglas istunud paragrahvi põhjal, mis kõneleb vargusest.

10. **Hugo Metto.** Käib ka mööda lokaale ja on kelneritele nii mõnigi kord külge teinud.

Et esitatav pukett saaks värviküllasem, siis ei raatsi sellest kuidagi välja jätta ka üht eksemplaari, kelle ülesandeks oli tõe ja õiguse eest valvel seismine, kuid kes selle asemel katsub vaese kelneri tõe ja õigust paragrahvi taoliselt konksu keerata. See haruldane eksemplar meie puketis on

11. **endine advokat Keller,** kes on laialdaselt tuntud pealinna lokaalides, kuid kelneritele oma arveid ei õienda.

Must nimekiri järgneb ka eelolevas numbris.

TRÜKIKODA TH. AWENDT

TALLINN, VIRU 6. TEL. (2)12-19

Valmistab kõiksugu trükitöid kiirelt ja odavalt.

Kui ausus kõrtsiperenaise silmis midagi ei loe.

Üks restoraan, kus peremehe kohusi täidab naine, avas all suurema baari ja tegi ka ülemises saalis põhjaliku remondi. Eemalseisjale avaldas see mulje, et küll võib restoraanipidaja ikka suure summa oma äri laiendamiseks välja pannud olla, et ju tal siis ikka nii haruldaselt hästi läheb, kui nii laiutada võib.

Asjal on aga oma kõrvalmaik. Ja see on nii siis ka kõigile mõistetav, kelle raha mängus on, kui seda mainime, et see perenaine kelnerilt, mõtelge, 1000 (loe: üks tuhat) krooni kautsjoni sisse võtab.

Inimese ausus ei loe midagi. Ja nii lasti päevapealt lahti uksehoidja S., kellel kogu ta teenistuse aja jooksul ei ole ette tulnud mingit arusaamatust, kogu eluaja

jooksul ei ainust kohtukäiku ega politsei protokoll, lihtsalt sellepärast, et tal polnud maksta perenaisele 100.000- sendilist kautsjoni puhtas rahas peo peale, mida vististi ruumide laiendamise kuldude kattedeks hädasti vaja oli.

Vanake palus otse pisarsilmil, et lastagu tal kuu lõpunigi teenida, sest see on ju suur häbi päevapealt lahti lastud saada. „Milles olen ma süüdi?“ küsis ta, kuid vastust saamata, sest kuidas ühe suure restoraani pidaja seda siis otsekohe välja ütleb, et tal on vaid uksehoidja kautsjoniraha vaja.

Õnneks leidis teine restoraaniomanik, kes ka inimese ausust oskab hinnata, ja võttis halpea uksehoidja oma restoraani teenistusse.

Naera või nuta . . .

Omavahel.

P i k k o l o (uksehoidjale): „Mis sa teeksid, kui järsult peremeheks saaksid?“

U k s e h o i d j a : „Viskaksin su jalamaid tänavale!“

Kust kapltal.

„Kas oled kuulnud, et härra Kuusemets on avanud tore da restoraani?“

„Tohoo! Kust ta selleks raha sai?“

„Teenijatelt — kautsjoni kujul.“

Koolis.

Õ p e t a j a : „Et patud'andeks saada — mida peame enne seda tegema?“

Õ p i l a n e . „Patustama.“

Veel imelikum.

Keegi tallinlane jutustas, et oli näinud, kuidas kass oli sünnitanud kaks koera-poega.

„See pole midagi“ — vastas tartlane. — „Meil Tartus on kõrtsmik, kelle pojad on karsklased.“

Ekspressid ilma punase mütsita.

A. „Millised ekspressid need on, kes ilma punase mütsita siin askeldavad?“

B. „Ega need ekspressid ei ole.“

A. ? ? ?

B. „Need on restoraanide pikkolod, kes peremeestele kastide viisi viina tassivad!“

Vastutav toimetaja J. Käär.

Väljaandja: Tallinna restoraanide, kohvikute ja söögimajade teenijate üldühing.

Th. Awendt'i trükk. Viru 6. Tel. 12-19. 1931.

RESTORAAN „KODU”

Tallinnas, Uus tän. 3.

Telefon 27-33

Mugavad
puhtad ruumid ja kabinetid.
Söögid saadaval külmalt ja soojalt
letilt. Maitsevad lõunad kella 1—6.
A la carte igal ajal.

Veinid, liköörid, napsid

kõigist sise- ja välismaa
vabrikutest.

Tubli kärakas igal ajal

**Muusika igal õhtul kella 7— $1\frac{1}{2}$ 12. Mängib
mandolinistide kvintett hra Matvejevi
juhatusel.**

Firma Türnbaum

oman. O. Sachker

Mineraalvete tööstus. Õlleladu.

Tallinn, Tõnismägi 18

Telef. (20) 804

Soovitab tuntud headuses:
sekti, sidroni-soodat, seltersi, soodat ja mitmesuguseid teisi
limonaade. SAKU ÕLLED.

**Restoraanide, kohvikute ja võõraste-
majade teenijate üldühingu
häälekandja**

„RESTO“

ilmub korralikult üks kord kuus.



„RESTO“ sisuks on huvitavad jutud, vested, artiklid kutsealasse puutuva-
test küsimustest j. m. — Peale selle
huvitavad kirjutused, sullevisked ja
nokapisted restoraanide, kohvikute ja
söögimajade elust-olust.



Üllatusena teatame lugejatele, et järg-
mises „Resto“ numbris hakkab ilmuma
järjekindlalt huvitav oluline kirjeldus
lokaalide elust pealkirja all

„Vana kelneri mälestused“

kus vana elupõline kelner värviküllas-
tes piltides lugejale ette maalib oma
seiklusi pikal teenistusajal.

Seda huvitavat kirjeldust ei jäta ükski
lugemata.

„Resto“ maksab tellides ühe aasta
peale 2,50 kr., $\frac{1}{2}$ aastas 1,35 kr. ja
 $\frac{1}{4}$ aastas 70 senti.

Üksik nr. maksab ainult 25 senti.